

Appelmemorie

Parketnummer : 09/263638-20
Naam verdachte : Willem Christiaan ENGEL
Geboren. / plaats :
Woon/verblijfplaats :

Datum vonnis : 4 juli 2024
Datum hoger beroep : 17 juli 2024
Datum appelmemorie : 25 juli 2024

Arrondissementsparket : Den Haag
Overlegd met AG : Mr. F.P. Holthuis

G145096897454

Beslissing waarvan beroep

Om een of meer van de volgende redenen heb ik appel ingesteld tegen het vonnis gewezen in de zaak met bovengenoemd parketnummer:

- () De rechter heeft ten onrechte de dagvaarding nietig verklaard.
- () De rechter heeft zich ten onrechte onbevoegd verklaard om van het tenlastegelegde kennis te nemen.
- () De rechter heeft ten onrechte het Openbaar Ministerie niet-ontvankelijk verklaard.
- (X) De rechter heeft verdachte ten onrechte vrijgesproken van de feiten zoals onder 09/263638-20 tenlastegelegd.
- () De strafoplegging past niet bij de aard en ernst van de bewezenverklarde feiten of bij de persoon van de verdachte.
- () Anderszins namelijk:
- () Het onderzoek is niet volledig geweest

Gang van zaken

Toelichting:

Verdachte zijn twee feiten ten laste gelegd, te weten

Feit 1: opruiing tot enig strafbaar feit en/of gewelddadig optreden tegen het openbaar gezag (artikel 131 Wetboek van Strafrecht);

Feit 2: overtreding van artikel 11 lid 1 ahf/sub b Wet Openbare Manifestaties.

De rechtbank heeft verdachte van beide feiten vrijgesproken.

Opruiing

De rechtbank is ten aanzien van de ten laste gelegde opruiing van oordeel dat gelet op de inhoud en strekking van de uitspraak in samenhang met de context waarin de uitspraak is gedaan, niet kan worden bewezen dat de verdachte heeft aangezet tot het plegen van geweld tegen het openbaar gezag en/of het plegen van enig strafbaar feit.

Daartoe overweegt de rechtbank dat verdachte zich in zijn video richt tegen personen die niet ter plaatse aanwezig zijn. Hij doet als het ware verslag op afstand. Tegen de personen die wél aanwezig zijn en zich in zijn nabijheid bevinden, zegt de verdachte dat zij zich niet moeten verzetten, zo stelt de rechtbank. Ook kent de rechtbank gewicht toe aan het feit dat de verdachte bij zijn oproep om naar Den Haag te komen heeft gezegd dat degenen die komen niet in verzet moeten gaan. In de gegeven context is de rechtbank van oordeel dat de bewoordingen van de verdachte niet als opruiend kunnen worden gekwalificeerd. De opmerking "(...) dan moeten we misschien agenten onder burgerarrest gaan stellen" is gekoppeld aan de vaststelling door de verdachte dat de politie hemzelf en een aantal mede-aanwezigen verhinderde zich te verwijderen. De opmerking is ook om die reden kennelijk niet gericht tot diegenen die niet aanwezig waren en de video bekeken. Onder deze omstandigheden en binnen deze context valt uit de opmerking geen oproep – direct of indirect – tot geweld af te leiden, zo stelt de rechtbank.

Overtreding art. 11 WOM

Ten aanzien van feit 2 oordeelt de rechtbank dat er meerdere malen een opdracht is gegeven en twee keer gehoor is gegeven door verdachte aan de gegeven opdrachten.

Omstreeks 20:46 uur heeft verbalisant Blanken op de Hofweg met behulp van de megafoon van het commandovoertuig de demonstranten toegesproken dat voor heel de stad Den Haag geen toestemming was gegeven voor een demonstratie en dat de groep zich uit de stad Den Haag diende te verwijderen. Vervolgens wordt verdachte ingesloten en begint de livestream omstreeks 20:53 uur.

De rechtbank is van oordeel dat niet kan worden uitgesloten dat de verdachte onvoldoende gelegenheid heeft gehad om te voldoen aan de omstreeks 20:46 uur gegeven opdracht van de burgemeester om de stad te verlaten. Wat betreft de derde opdracht is het geen gehoor geven volgens de rechtbank evenmin komen vast te staan.

Motivering beroep

Het openbaar ministerie kan zich niet verenigen met dit oordeel.

Feit 1

Ten aanzien van de ten laste gelegde opruiing geldt dat de uitspraak *“Dus, we zijn ook nog niet gevorderd overigens. Ja maar dan moeten we misschien agenten onder burgerarrest gaan stellen, want dit ehh want ze gijzelen nu hè”*, is gedaan in een livestream op het openbare Facebookprofiel van verdachte. Verdachte heeft een enorm bereik en was hét gezicht van het anti-coronabeleid. De video is 1400 keer geliked, er is 646 keer een opmerking geplaatst, 756 keer gedeeld en 51.000 keer bekeken. Aan het begin van de video roept verdachte op om het te *delen, liken, sharen*.

Er wordt in een 13 minuten durende livestream door verdachte verslag gedaan van wat er op dat moment volgens hem gebeurt. Er wordt serieuze kritiek geuit op het politieoptreden omdat verdachte en de overige demonstranten zijn ingesloten- verdachte wordt naar eigen zeggen gegijzeld – en vervolgens wordt de strafbare uitspraak gedaan.

Op grond van de inhoud van de livestream staat niet vast dat verdachte uitsluitend spreekt tegen personen op afstand die geen gehoor zouden kunnen geven aan de oproep om agenten onder burgerarrest te stellen en dat de oproep daarmee niet als opruiing kan worden gekwalificeerd.

Sterker nog. Hoewel niet is vereist dat de opruiing enig gevolg heeft gehad of dat komt vast te staan dat redelijkerwijs waarschijnlijk is te achten dat het strafbaar feit waartoe wordt opgeruid, zal plaatsvinden, zijn er meerdere reacties van toehoorders die de oproep ondersteunen en aanmoedigen en ook daadwerkelijk actie lijken te willen ondernemen. Er wordt zelfs een reactie geplaatst: *‘Laat weten in welke straat jullie zitten dan kunnen de anderen daarheen voor support’*. Dat de toehoorders van de livestream op afstand niet in de gelegenheid zouden zijn om aan de oproep om agenten onder burgerarrest te stellen te voldoen, wordt derhalve weersproken door de inhoud van het dossier. Dat de toehoorders niet in de gelegenheid zouden zijn om aan de oproep gehoor te geven is niet gebleken.

Op grond van de aanwezige bewijsmiddelen – meer in het bijzonder de uitwerking van de livestream – dient daarnaast te worden vastgesteld dat de uitspraken niet alleen hoorbaar waren voor de toehoorders op afstand, maar tevens voor de mededemonstranten die zich in de nabijheid van verdachte bevonden ten tijde van de strafbare uitspraak. Verdachte filmt zichzelf terwijl hij omringd wordt door meerdere personen. In de uitwerking van de livestream staat zelfs expliciet vermeld dat de omstanders tijdens de video reageren op wat verdachte zegt.

Het oordeel van de rechtbank dat verdachte zich niet richtte tegen de aanwezigen en de uitspraak om die reden niet als opruiing kan worden gekwalificeerd is gelet op de inhoud van het dossier volgens het openbaar ministerie dan ook onbegrijpelijk.

Daarnaast maakt niet dat door de mitigerende woorden van verdachte tegen de aanwezige mededemonstranten om zich niet te verzetten, de uitlating om politieagenten onder burgerarrest te stellen gelet op de context en de samenhang niet als opruiend dient te worden gekwalificeerd.

Dat verdachte tegen mededemonstranten zegt: 'zich niet te verzetten', doet volgens het openbaar ministerie niets af aan de boodschap die verdachte aan zijn toehoorders overbrengt. Anders gezegd: de verdachte is dan misschien wel zélf een voorstander van vreedzaam en geweldloos demonstreren, zijn publiek hoeft dat niet te zijn. Op 21 juni 2020 liep een coronademonstratie op het Malieveld nog flink uit de hand en liep uiteindelijk uit op rellen.

Verdachte deed zijn uitingen tegenover medestanders die zijn livestream volgden – zo volgt ook uit de reacties op deze livestream – en daarmee tegenover een daarvoor vatbaar publiek in de instabiele maatschappelijk situatie van dat moment.¹

Concluderend stelt het openbaar ministerie zich op het standpunt dat gelet op de inhoud en de strekking van de gedane uitlating, in hun onderlinge samenhang bezien, alsmede op de context waarin deze uitlating aan het publiek is geopenbaard, deze uitlating opruiet tot gewelddadig optreden tegen het openbaar gezag en/of enig strafbaar feit.

Feit 2

Nadat door de burgemeester de opdracht was gegeven de betoging te beëindigen en uiteen te gaan, en dit omstreeks 19:20 uur luid en duidelijk aan de groep demonstranten was gecommuniceerd, verwijderde de groep demonstranten zich van het Plein waarna deze zich in verschillende groepen opsplijste. Uit het dossier en uit de verklaring van verdachte bij de politie² volgt dat het verdacht toen reeds duidelijk was dat de demonstratie geen doorgang mocht vinden en dat de deelnemers uiteen moesten gaan. Dat verdachte toen aan deze opdracht gehoor heeft gegeven en is gestopt met demonstreren volgt niet uit de inhoud van het dossier.

Om 19:50 uur is wederom opdracht gegeven om de betoging te beëindigen *en uiteen te gaan*. De demonstranten zijn toegesproken dat er door de burgemeester geen toestemming was gegeven om *in Den Haag* te demonstreren.³ Verbalisant Braat heeft verdachte en M. Koops medegedeeld dat de demonstratie niet was toegestaan en dat zij zich dienden te verwijderen.⁴ Ook aan deze opdracht is niet voldaan door verdachte.

Om 20:14 uur liep een groep van 60 à 80 personen richting het Stadhuis, waarbij leuzen werden gescandeerd en een megafoon werd gebruikt. De groep met daarin verdachte werd vervolgens weer steeds groter (naar

¹ Vergelijk tevens: ECLI:NL:RBDHA:2024:8969.

² Politieverhoor verdachte, p. 30 dossier: 'Dat we weg moesten heb ik wel gehoord, tot twee keer toe.'

³ P-v bevindingen verbalisant Blanken, p. 25 (bovenaan).

⁴ P-v bevindingen verbalisant Braat, p. 21 dossier.

schatting 200 à 250 personen) waarbij door het centrum van Den Haag werd gewandeld.

Om 20:46 stond verdachte met een grote groep mededemonstranten op de Hofweg bij Dudok. Daar werd hem weer door de politie medegedeeld dat de demonstratie niet was toegestaan. Hierop reageerde verdachte: *'dit zullen we oneindig blijven doen'*. De beelden hiervan maken deel uit van het dossier. Hieruit volgt dat verdachte ook om 20:46 uur nog niet van plan was om de betoging te beëindigen, te stoppen met demonstreren en uiteen te gaan.

Gezien het tijdsbestek tussen het moment dat de verdachte zich bewust was van het feit dat het niet was toegestaan in Den Haag te demonstreren (om 19:20 uur) en de insluiting en daaropvolgende aanhouding omstreeks 21:05 te weten bijna twee uur later, terwijl hij in de tussenliggende tijd met de demonstrerende groep is blijven lopen in de directe omgeving van het Plein, is niet aannemelijk geworden dat verdachte onvoldoende gelegenheid heeft gehad om zich van de betoging te verwijderen en aldus gehoor te geven aan de opdracht om de betoging te beëindigen en uiteen te gaan.

Het oordeel van de rechtbank dat niet is komen vast te staan dat verdachte geen gehoor heeft gegeven aan de gegeven opdrachten van de burgemeester is op grond van de inhoud van het dossier en de hiervoor geschetste gang van zaken onbegrijpelijk.

Het Openbaar Ministerie stelt zich op het standpunt dat verdachte niet aan de door de burgemeester gegeven opdrachten gehoor heeft gegeven en er voldoende wettig en overtuigend bewijs voorhanden is voor een bewezenverklaring van het onder feit 2 ten laste gelegde.

Ik verwijs tevens naar het arrest van Uw Hof in de zaak van een medeverdachte, waarin sprake was van vergelijkbare feiten en omstandigheden tijdens dezelfde demonstratie en waarbij uw Hof tot een bewezenverklaring is gekomen. ECLI:NL:GHDHA:2023:896.

Concluderend

Verzoekt ondergetekende het Gerechtshof te Den Haag om het vonnis van de rechtbank Den Haag van 4 juli 2024 te vernietigen en wettig en overtuigend te bewijzen dat verdachte de feiten zoals onder 09/263638-20 ten laste gelegd heeft begaan en daarvoor een passende straf op te leggen.

Datum: 25 juli 2024

Handtekening: [REDACTED]

Officier van Justitie [REDACTED]